

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1966-1967

1 FEBRUARI 1967

WETSONTWERP

tot wijziging, wat de omvorming van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VAN LIDTH DE JEUDE.

DAMES EN HEREN.

De bespreking in de Commissie van het onderhavige wetsontwerp dat door de Senaat werd overgezonden, is zeer bondig geweest.

De discussie kon zeer vlot verlopen daar de Commissie eenparig instemde met de principes welke ten grondslag liggen aan de voorgestelde tekst en tevens de noodzakelijkheid inzag om aan het ontwerp binnen de kortst mogelijke tijd kracht van wet te verlenen.

Het is inderdaad noodzakelijk dat een einde wordt gemaakt aan de moeilijkheden welke voortvloeien uit de door het Hof van Cassatie gehuldigde stelling dat de rechtspersoonlijkheid niet voortduurt tussen de omgevormde vennootschap en de vennootschap die uit de omvorming ontstaat.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer De Gryse.

A. - Leden: de heren Charpentier, Cooreman, De Gryse, Duerinck, Hermans, Lefèvre, Lindemans, Remacle, Saint-Remy. - de heren Boel, Bohy, De Keuleneir, Gruselin, Mathys, Picrson, Terwagne, Vranckx. - de heren Coulonvaux, De Iulqnc, [cunehomme, Kempinuire, Van Lidth de Jeude. - de heer Lcys.

B. - Plaatsvervangers : de heren Gribomont, Kiebooms, Meyers, Pnrisis, Van Lindt, - de heren Glinne, Ltuers, Nyfids, Van Heupcn, - de heren Lerouqç, Clivier, Pedc. - de heer Van der Elst.

Z«.

306 (1966-1~67) ;

- N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.
- NT 2 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1966-1967

1re FÉVRIER 1967

PROJET DE LOI

modifiant, en ce qui concerne la transformation des sociétés, les lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)
PAR M. VAN LIDTH DE JEU DE .

MESDAMES, MESSIEURS,

La discussion en commission du présent projet de loi, qui nous a été transmis par le Sénat, a été fort brève.

Elle a pu se dérouler sans heurt, la Commission unanime se ralliant aux principes sur lesquels le texte proposé se fonde et concevant la nécessité de donner force de loi au projet dans les délais les plus brefs possibles,

Il est indispensable, en effet, de mettre fin aux difficultés qui résultent de l'adoption, par la Cour de Cassation, de la thèse de la solution de continuité de la personnalité juridique entre la société transformée et la société issue de la transformation.

(1) Composition de la Commission;

Président: M. De Gryse.

A. - Membres: MM. Charpentier, Cooreman, De Gryse, Duerinck, Hermans, Lefèvre, Lindemans, Remacle, Saint-Remy. - MM. Boel, Bohy, De Keuleneir, Gruselin, Mathys, Pierson, Terwagne, Vranckx, - MM. Coulonvaux, Defraigne, [cunehomme, Kempinaire, Van Lidth de Jeude, - M. Leys.

B. - Suppléants: MM. Gribomont, Kiebooms, Meyers, Pnrisis, 1^{re}11 Lindt. - MM. Glinne, Lamers, Nyffels, Van Heupen. - MM. Lerouqç, Clivier, Pedc. - M. Van der Elst.

Voir;

306 (1966-1967) ;

- N° 1 : Projet transmis par le Sénat.
- N° 2 : Amendements.

Meteen is het niet moeilijk het doel van dit ontwerp te omschrijven: het strekt ertoe de rechtspersoonlijkheid van een vennootschap te doen voortduren niettegenstaande het feit dat zij een andere vorm heeft aangenomen.

In de loop van de zeer bondige algemene bespreking is door uw verslaggever de aandacht gevestigd op zekere passages welke voorkomen in de tekst van de memorie van toelichting (stuk van de Senaat n° 290) en welke om alle mogelijke misverstanden te vernijden dienen gepreciseerd te worden.

De memorie van toelichting leert ons:

a) blz. 3, alinea 1, dat het ontwerp onder meer ontstaan is uit de zorg om te laten dat personenvennootschappen een andere vorm zouden kunnen aannemen, die het hun mogelijk maakt een beroep te doen op de kapitaalmarkt;

b) blz. 5, dat de omvorming van een personenvennootschap in een naamloze vennootschap normaaliter een roename medebrengt van de handelbaarheid der titels of der aandelen, terwijl op blz. 3 onderstreept wordt dat de omvorming enkel een wijziging is van de juridische vorm van de vennootschap met de aanpassingen die deze omvorming vereist ingevolge het aangenomen statuut.

Het spreekt vanzelf dat de aanpassingen der statuten, waarvan sprake, niet beperkt kunnen blijven tot een strenge verplaatsing, waarbij rekening wordt gehouden met de wijzigingen die vereist zijn door de vormverandering.

Uw verslaggever heeft doen gelden dat de aanpassing van de statuten van de vennootschap, gepaard gaande met de omvorming ervan, moest kunnen worden verwezenlijkt in een uitgebreide zin en niet binnen de perken vereist door de vormverandering.

Zo moeten de statuten van een naamloze vennootschap die ontstaan is uit een personenvennootschap kunnen voorzien dat het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigd is door titels op naam of aan toonder van verschillende categorieën, terwijl het maatschappelijk kapitaal vroeger vertegenwoordigd was door aandelen met een beperkte handelbaarheid.

Deze overwegingen zijn volledig in overeenstemming met de bekommernis van de Raad van State in verband met de wijziging van het maatschappelijk doel (pag. 22 van het advies); de Regering heeft ook rekening gehouden met die zorg bij het opstellen van de tekst van artikel 169, waarbij naar de mening van uw verslaggever, in algemene bewoordingen bedongen is dat de mogelijkheid bestaat in brede zin de statuten aan te passen ter gelegenheid van de omvorming (zie terzake blz. 9, alinea 3, van de memorie van toelichting, waar bedongen wordt dat in zekere gevallen de omvorming zelfs het opstellen van nieuwe statuten zal meebrengen).

De memorie van toelichting onderstreept overigens (blz. 10, laatste alinea) in verband met artikel 171, dat indien deze tekst de toepassing van verscheidene bepalingen die eigen zijn aan de oprichting van naamloze vennootschappen uitsluit in geval van omvorming, hij a contrario ten gevolge heeft dat «alle overige voorwaarden en regels in zake het wezen die de aangenomen vennootschapsvorm beheersen, moeten vervuld worden: zo zal bv., een omvorming in een naamloze vennootschap enkel mogelijk zijn als er ten minste zeven vennoten zijn ... »

Uw verslaggever heeft de aandacht van de Commissie gevestigd op de vraag of de voorwaarde volgens welke elk aandeel ten minste tot beloop van 1/5 dient afbetaald te worden moet vervuld zijn op het ogenblik van de omvorming in een naamloze vennootschap van een personenvennootschap, wier kapitaal tot beloop van 20 % niet afbetaald zou zijn.

L'objet du présent projet n'est donc pas difficile à définir: il tend à consacrer la permanence de la personnalité juridique d'une société, nonobstant l'adoption par elle d'une forme différente.

Au cours de la très brève discussion générale, le rapporteur a attiré l'attention sur certains passages qui figurent dans le texte de l'exposé des motifs (doc. du Sénat n° 290), passages qu'il importe de préciser afin d'éviter tout malentendu.

L'exposé des motifs nous apprend;

a) à la page 3, premier alinéa, que le projet procède, notamment du souci de donner aux sociétés de personnes la possibilité d'adopter une autre forme leur permettant de faire appel au marché financier;

b) à la page 5, que la transformation d'une société de personnes en société anonyme emporte normalement un accroissement de la négociabilité des titres ou parts, tandis qu'à la p. 3, il est souligné que la transformation est une modification de la seule forme juridique de la société, avec les adaptations que cette transformation requiert en raison du statut adopté.

Il est évident que l'adaptation précitée des statuts ne peut se borner à un déplacement rigoureux tenant compte des modifications requises par la transformation de forme.

Votre rapporteur a fait valoir que l'adaptation des statuts de la société, allant de pair avec sa transformation, devait pouvoir être réalisée dans un sens large et non dans les limites requises par la modification de forme,

C'est ainsi que les statuts d'une société anonyme issue d'une société de personnes doivent pouvoir prévoir que le capital social est représenté par des titres nominatifs ou au porteur de plusieurs catégories, alors que le capital social était représenté antérieurement par des parts dont la négociabilité était restreinte.

Ces considérations sont tout à fait conformes au souci manifesté par le Conseil d'Etat en ce qui concerne la modification de l'objet social (p. 22 de l'avis): par ailleurs, le Gouvernement a également tenu compte de ce souci en rédigeant le texte de l'article 169, lequel de l'avis du rapporteur, stipule en termes généraux qu'il est possible, au sens large, d'adapter les statuts à l'occasion de la transformation (voir, à ce sujet, p. 9, al. 3, de l'exposé des motifs, où il est écrit que dans certains cas la transformation impliquera même l'élaboration de statuts entièrement nouveaux).

L'exposé des motifs souligne d'ailleurs (p. 10, dernier alinéa), au sujet de l'article 171, que si ce texte a pour effet d'exclure, en cas de transformation, l'application de diverses dispositions propres à la constitution des sociétés anonymes, il a, au contraire, pour conséquence que «toutes les autres conditions et règles de fond qui régissent la forme de société adoptée doivent être remplies: ainsi par exemple une transformation en société anonyme ne sera possible que s'il y a sept associés au moins ... ».

Votre rapporteur a attiré l'attention de la Commission sur la question de savoir si la condition en vertu de laquelle chaque part doit être libérée à concurrence de 1/5 au moins, devait être remplie au moment de la transformation en société anonyme d'une société de personnes dont le capital ne serait pas libéré à concurrence de 20 %

Uw verslaggever heeft doen gelden dat artikel 171 deze vraag a *contrario* bevestigend beantwoordt overeenkomstig de leer van het Hof van Cassatie van Frankrijk (Ree. 29 dec. 1931; Dalloz Pér. 1932 I, 41.)

De Minister en uw Commissie waren het eens met de door uw verslaggever gemaakte opmerkingen.

• • •

Artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1.

Alleen artikel 1 gaf aanleiding tot bespreking. zulks inqevolge de indiening van een drietal amendementen door de heer Th. Lefèvre (stuk n° 306/2).

1) In het eerste amendement stelde de heer Lefèvre voor in artikel 168, § 6, de laatste alinea te vervangen door de volgende tekst :

«(In de oproepingen tot de vergadering wordt de tekst van § 6, eerste lid, opgenomen ».

2) In het tweede amendement wordt voorgesteld in artikel 170, laatste alinea, de woorden «vijfde dag» te vervangen door « tiende dag ».

3) Het derde amendement strekt ertoe hetzelfde artikel 170 aan te vullen met een nieuw lid, waarvan de tekst als volgt luidt :

«De aanwezigheids- en meerderheidsvoorwaarden bepaald in artikel 70bis, derde, vijfde en zesde lid, zijn insgelijks vereist bij opslorping van een maatschappij door een andere maatschappij hebbende een andere juridische vorm.»

De auteur van de amendementen verklaarde dat klaar en duidelijk moet gezegd worden welke bepaling in de oproeping dient ingevoegd te worden.

Betreft het ja dan neen de bepaling van § 6 alleen ?

Tevens is het wenselijk dat, wat de tegenstelbaarheid betreft t.o.v. derden door bekendmaking in het *Stent sbled*, gelijkvormigheid zou bestaan met de modaliteiten bepaald in de nieuwe teksten.

De heer Lefèvre liet ten slotte opmerken dat het ontwerp niet het geval heeft behandeld van een maatschappij die opgeslorpt wordt door een andere maatschappij met een verschillende juridische vorm.

Het volgende probleem stelt zich : zal de opgeslorpte maatschappij vooraf dienen gegoten te worden in de vorm van de opslorpende maatschappij of zullen de vormwijziging en de opslorping tegelijkertijd in eenzelfde akte mogen gebeuren ?

De Minister verstrekke het volgende antwoord:

I) Het eerste amendement heeft tot doel duidelijk te omschrijven welk beding moet worden ingelast in de oproeping van een vergadering der deelgenoten van een samenwerkende vennootschap, opgeroepen om zich uit te spreken over de aanvaarding van een andere juridische vorm.

Deze verduidelijking is overbodig.

De tweede alinea van artikel 168 beoogt duidelijk, zoals trouwens de auteur van het amendement het zegt, enkel de eerste alinea van deze paragraaf.

Votre rapporteur a fait valoir que, conformément à la doctrine de la Cour de Cassation Française (Rec. 29 déc. 1931; Dalloz Pér. 1932 I, 41). l'article 171 répond au contraire affirmativement à cette question.

Le Ministre ainsi que votre Commission ont marqué leur accord sur les observations faites par votre rapporteur.

• • •

Discussion des articles.

Article premier.

Seul l'article 1., a donné lieu à discussion. à la suite de trois amendements présentés par M. Th. Lefèvre (Doc. n° 306/2).

1) Dans son premier amendement M. Lefèvre proposait de remplacer le dernier alinéa du § 6 de l'article 168 par le texte suivant:

«Les convocations à l'assemblée reproduisent le texte du § 6, premier alinéa. »

2) Le deuxième amendement propose de remplacer, au dernier alinéa de l'article 170. les mots: « cinquième jour » par les mots: « dixième jour ».

3) Le troisième amendement tend à compléter le même article 170 par un nouvel alinéa, dont le texte est libellé comme suit :

« Les conditions de présence et de majorité fixées à l'article 70bis, troisième, cinquième et sixième alinéas, sont également requises en cas d'absorption d'une société par une autre ayant une autre forme juridique. »

L'auteur des amendements déclare qu'il convient de préciser clairement quelle stipulation doit être insérée dans la convocation.

Est-ce, ou non, celle du seul § 6?

Il est également souhaitable qu'en ce qui concerne l'opposabilité aux tiers par publication au *Moniteur belge*, il existe une certaine uniformité avec les modalités prévues par les textes nouveaux.

Enfin, M. Lefèvre fait observer que le présent projet n'a pas envisagé le cas d'une société absorbée par une autre, de forme juridique différente.

Le problème qui se pose est le suivant : la société absorbée devra-t-elle prendre la forme de la société absorbante ou la modification de forme et l'absorption pourront-elles se faire simultanément dans le même acte?

Le Ministre a fourni la réponse suivante:

I) Le premier amendement tend à préciser quelle stipulation doit être insérée dans les convocations à une assemblée des coopérateurs d'une société coopérative, convoqués afin de se prononcer sur l'adoption d'une autre forme juridique.

Cette précision est superflue.

Le deuxième alinéa de l'article 168, ainsi que le déclare d'ailleurs l'auteur de l'amendement, vise manifestement le premier alinéa de ce paragraphe.

2) Het tweede amendement betreffende de termijn op het einde waarvan de omvorming na publikatie in het *Sttuüsbld* tegenstelbaar wordt aan derden, moet ook verworpen worden: de tekst van het ontwerp neemt inderdaad enkel en alleen in artikel 170, laatste alinea, de gemeenschappelijke regelover, vermeld in arttkel 10, alinea 4, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

3) Het derde amendement beoogt, ter gelegenheid van de behandeling het onderhavige ontwerp dat alleen betrekking heeft op de omvorming van maatschappijen, de regeling van het zeer ingewikkeld probleem van de opslorping door een andere maatschappij van een maatschappij, die opgericht werd onder een andere vorm.

Deze kwestie hangt af van het regime van de sarnensmelting van vennootschappen en het ware verkeer te leqiferen in verband met de fusie van vennootschappen met een verschillende vorm daar waar de wet op de vennootschappen de modaliteiten nog niet regelt voor de fusie van twee vennootschappen met zelfde vorm. Daarbij roept de tekst van het amendement verschillende opwerpingen op ten gronde en van technische aard, waaruit duidelijk blijkt dat de stof te uiteenlopend en te belangrijk is om toevalligerwijze geregeld te worden ter gelegenheid van de bespreking van een wetsontwerp waarvan het onderwerp verschillend is.

De Ccmrnissie betuigde haar instemming met het door de Minister ten aanzien van de door de heer Lefèvre ingediende amendementen ingenomen standpunt.

De amendementen werden eenparig verworpen: artikel 1 werd eenparig aangenomen.

De artikelen 2 tot 6 gaven geen aanleiding tot bespreking en werden eenparig aangenomen.

Het gehele ontwerp werd eenparig aangenomen.

De Verslaggever.

De Voorzitter,

G. VAN LIDTH DE JEUDE.

A. DE GRYSE.

2) Le deuxième amendement relatif au délai à l'expiration duquel la transformation, après publication au *Moniteur belge*, devient opposable aux tiers doit également être rejeté; en effet, le texte du projet se borne à reprendre exclusivement à l'article 170, dernier alinéa, la règle de droit commun qui figure à l'article 10, quatrième alinéa, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

3) Le troisième amendement vise, à l'occasion de la discussion du présent projet qui traite uniquement de la seule transformation des sociétés, à régler le problème très complexe de l'absorption par une société d'une autre société constituée sous une forme différente.

Cette question relève du régime des fusions de sociétés et ce serait une erreur de légiférer au sujet de la fusion de sociétés d'une forme différente, alors que la loi sur les sociétés ne règle même pas les modalités de fusion de deux sociétés du même type. En outre, le texte de l'amendement suscite, quant au fond et quant à la technique, plusieurs objections, dont il ressort clairement que les matières traitées sont trop diverses et trop importantes pour être réglées fortuitement à l'occasion de la discussion d'un projet de loi dont l'objet est différent.

La Commission a marqué son accord sur la position prise par le Ministre à l'égard des amendements présentés par M. Lefèvre.

Les amendements ont été rejetés unanimement; l'article premier a été adopté à l'unanimité.

Les articles 2 à 6 n'ont pas donné lieu à discussion et ont été adoptés à l'unanimité.

L'ensemble du projet a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

Le Président,

G. VAN LIDTH DE JEUDE.

A. DE GRYSE,